

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ad Pavlinae Doctrinae Studivm Adhortatio - Cod. Karlsruhe 387

**Melanchthon, Philipp
Paulus <Apostel, Heiliger>**

[Basileae], [1520-21]

VD16 M 2416

Philipp Melanchthon: Ad Pavlinae Doctrinae Studivm Adhortatio. [1520]
[Druck; mit zahlreichen Einträgen von der Hand Melanchthons]

[urn:nbn:de:bsz:31-46280](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-46280)

Wageningen Q. M. in Domburg India

AD PAV

LINAE DOCTRINAE STV

DIVM ADHORTA

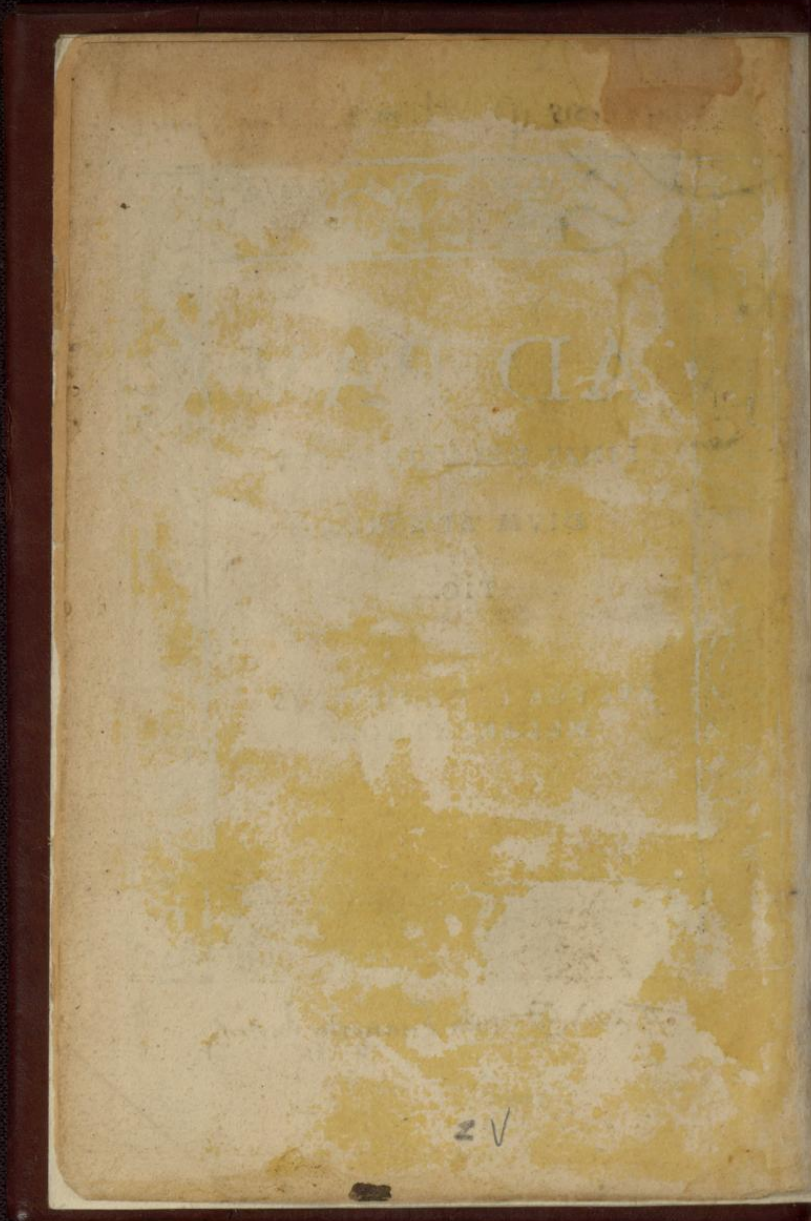
TIO.

AVCTOR EST PHILIPPVS
MELANCHTHON.

Paul & mba Enangely dicitur

A
[1520]

2

Fragment of text from the adjacent page, including a decorative initial and several lines of text:

A
c

[Decorative Initial]

ras
mar
in te
Lam
aliqu
nt o
uam
ope
S:

ANDREAE

CAMICIANO SVO, PHILIP.
MELANCH. S.

RAEFATIONē,
qua diui PAVLI
doctrinā pijs ac stu-
diosis iuuenibus cō-
mendauius, ad te
suauis. Andrea mit-
to, Nō ut nostris te-
nugis ad sacras lite-
ras adhortemur: Ardes enim ipse & flagras opti-
marū rerum stūdio, sed ut pignus aliquod amoris
in te mei, & amici pectoris testimonium habeas.
Iam olim enim opto animum tibi meum honesto
aliquo exemplo testari. Verum, id hac lege mitto,
ut officium ex animo meo ἐπιφύωγῃ aestimes, nam
ita non dubito amplissimum fore munus. Sin ipso
operis habitu metiare, iam desperavi gratiam, ne
q; enim à me quicquā tale scribi potest, quod in-

aa ij

3

genio iudicioq; tuo satisficiat. Vehementerq; ue-
reor graciū illud, ἢ πρὸς ἄλλοδ' ἴτη, qui tam pingua
delicatis. homini dedico. Quāquā ita opta-
rim te praefationi meae succensere, ut eam
graviore oratiōe uinceret, adeoq; nobi-
litares. Id ut facias hortor, etiam nō
tam mea, quā piarum literarū
causa, quas decet nos, quan-
ta maxima possumus ope-
ra, ab impijs Sophista-
rū scholis adse-
rere. Me
sane casus
magis, quā cō-
silium ad hoc argumē-
tum tulit. Quod in causa fu-
it cur breuius quā pro rei dignita-
te scripserim. Vale, Vutembergæ.

TAT
CTI

Que
que po
candis,
quantu
seculor
quā m
let de
me tue

ADHOR

TATIO AD CHRISTIANAE DO-
CTRINAE, PER PAVLVM PRO-
DITAE, STVDIVM, PHI-
LIP. MELANCH.

QVIDEM ^{procerpacio}
agnosco,
Paulinae
philoso-
phiae studiū
uobis com-
mendatu-
rus, rem me-
conari non
paulo maio-
rē uribus.

Quae est enim humana eloquentia, nedum mea,
quae possit, uel ^{int} par esse PAVLI laudibus expli-
candis, uel hoc doctrinae genus adferere: quod,
quantumuis magno Christianae Reipublicae malo,
seculorum aliquot fastidit consensus, quem si us-
quam aliās, certe in literarum studijs, nisi non do-
let dediscere quod semel imbibimus, pertinacissi-
me tuemur. Verum, cum in pia causa nullus sit nō

aa ij

4

AD PAVLINAM PHILOSOPHIAM

laudandus conatus, non dubitavi audacius fortas
 se, quàm prudentius, sed pie tamen, rem, quàmuis
 impar, egregiam tentare. Nihil etas, nihil tenui-
 tas nostra debortabatur, quando non alius iustus
 hanc etatem perinde decet, atq; qualecumq; rerū

Peculiare Christianarum rudimentum. Nam quod noluit

adulescē = CHRISTVS noster à se pueros arceri, quasi se

tie studi- gno sublato adulescentiam ad sui studium inuita-

um, Chri- uit. Proinde, nisi nihil huiusmodi uotis proficitur,

stianæ lite optarim mihi non inimitabilem Periculis, aut Ly-

ra. sic eloquentiam: Quorū alterius labra Peitho in

Precatio. sedisse uetus Comœdia testatur, Alterum etiam il-

le iuxta Apollinis oraculum sapiens Socrates ad-

miratus est: Sed illū ipsum uere flexanimum Pau-

line lingue spiritum, diuinitus suppeitari, et o-

rationem nostram animaturum, et pectora ue-

stra, ad complectendam cœlestem sapientiam, in-

flammaturum. Quid enim magis conuenit, quàm

de sacris rebus dicturos, diuini numinis opem cœ-

lo deuocare: uos item mecum communibus opta-

te uotis, ut benignus dei spiritus, radijs suis am-

mos uestros collustret, et ad hoc philosophiæ ge-

nus præparet, quod inaditum esse uiribus huma-

nis, uel hoc inditio est, quod paucis admodū post

Periculis Attribuentis sui uolens docendi rursus & eloquentia ut Attribuentem

populū & sua uoluntate & uerū aures quocumq; uelut facile impelleret

Aur: Cicero li. 3 de Oratore & Valer: Max li. 8 de re eloquarū

Mars: 19
 Ling 18
 Periculis

PAVL
 Theo
 utinam
 uelim
 ologis
 no fat
 uitam
 orem,
 am eff
 na opus
 mento
 tas pub
 uidetur
 quo pr
 tim gl
 tur. Es
 te, ali
 est He
 phoran
 utatur
 benefice
 m his d
 quato
 typum

ADHORTATIO.

PAVLVM contigisse uidemus: recentiores uero
 Theologos quos uocant, etiam obscurasse, Quod
 utinam audacius dicerē, quā uerius. Equidē, ut
 uelim Paulinā doctrinā nō monachis, aut The
 ologis tantū istis scenicis, sed uulgo etiam Christia
 no familiarissimā esse: ita puto ad formandam
 uitam, nullam sapiendi rationem accommodati
 orem, nullum certius ad faelicitatem compendi
 um esse. Primum enim ratione quadam et doctri
 na opus esse, ad instituentiam uitam, uel hoc argu
 mento est, quōd nulla priuatim domus, nulla ciui
 tas publice, citra legum usum administrari posse endam ui
 uidetur, ut literas in hoc repertas uerissimile sit, tam ne
 quo prescriptis, ad eoq; duraturis legibus, paulatim cessaria
 tim gliscenti hominum cupiditati frenum iniicere
 tur. Extant utuendi formulæ aliæ diuinitus prodi
 tæ, aliæ ab ingeniosis hominibus conscriptæ, quale
 est Hesiodi, item Homeri poëma, quales philoso
 phorum commentarij, quales pleræq; nobilium ci
 uitatum leges sunt, quarum memoria, historiarum
 beneficio, ad nostra tempora propagata est. Verū
 in his diuinæ leges tāto sanctiores sunt humanis,
 quāto propius effingunt tum auctore, tum arche
 typum omnium bonarū rerum, quem nō dubium

Hesiodi,
 & Home
 ri poësis.

aa iij

AD PAVLINAM PHILOSOPHIAM

Leges. est nusquam certius expressum, quàm in ijs literis, quas ipse digitis in estimanda benignitate, lapideis tabulis insculpsit, præcepitq; omnibus postibus, ædiu uestibulis, simbrijs item uestium in scribi, et scopi uice, ob oculos interq; manus reponi, unde uitæ uniuersæ ratio peteretur. Iã et hoc humanæ leges diuinis scripturis uincuntur, quòd legibus Euangelicæ literæ additæ sunt, quæ **CHRISTVM** generi mortalium exhibent, qui spiritum impertit, quo humani animi ad cœlestem, sua ipsi sponte adfectent. Lex enim recti uia monstrat. Sed honestū animis humanis ille **CHRISTVS** spiritus absoluit. Ad eò plane fieri nequit, ut solis legibus adiutus uitā probe instituas. Neq; enim satis est uidere quid agas, sed refert uel omnium maxime, quæ Euangelij sarrago est, scire, unde animam petas legibus fauetem, et honesti amantem: nempe quem à recti amore naturæ genius ducat. Etenim, si solis legibus humanæ mœtes ad uirtutem incitabantur, non erat, cur aut filius dei carnem indueret, aut euangelicæ literæ proderentur. Quare cum ad componendam uitam, tum legum, tum Euangelij cognitio necessaria sit: cū unum cum salutis compendium, sit sacrarum rerum sci-

Loci ex Dom
viro: copioso
f. 6: 11 de
simph. st

Euangelium,

Indiget ut
humana
moxibus in de
mandis affectu
bus quoniam non
est compos

entia
respons
charitati
que
tuē a
cessit
Theol
posse
alium
si nostr
rati
ret arti
bus pol
dareit
lia sect
nostra
ut cœ
tilem e
Theo
se homi
erat, c
nestret
gari pri
dam re

ADHORTATIO

^{non} ^{ad} ^{gentes} ^{et} ^{per} ^{omnes} ^{partes} ^{terrarum}
 entia, quin omnes certatim animos diuinis literis
 despondemus: siquidem sua cuiq; salus esse quam
 charissima debet. Alia studia, alijs uoluptas, alijs
 quæstus commendat, hoc uero pijs omnibus insti-
 tuendæ uitæ cura, adeoq; plusquam Diomedeæ ne-
 cessitas. Porro, qui è ficticijs philosophorum, aut
 Theologistarum commentarijs uitæ formam peti
 posse censent, quam irreuerenter, quam impie de
 diuinis literis sentiant, uestrum esto iudicium. Nã
 si nostris inuentis, componi mores humani pote-
 ram, quid erat, cur legem ferret? suisq; describe-
 ret articulis Optimus maximus deus? cur omni-
 bus postibus, simibrijs etiam uestium insculpi man-
 daret? idq; ne rationis nostræ censuram & consi-
 lia sectaremur. Nam hoc diserte additum est, ne
 nostras cogitationes sequeremur, ubi satis indica-
 uit coelestis legumlator, mendacem, uanum, ac fru-
 stilem esse hominis captum, planeq; regendū, ceu
 Theseo filo Labyrinthum aliquem. Imò, si per se
 se hominum animi ad uirtutē erigi potuere, quid
 erat, cur carne filius dei, adeoq; æternus sermo,
 uestiretur? cur in uniuersum orbē terrarum eui-
 gari præciperet Euangelium? cur æternus pater
 tam religiose cõmendaret orbi terrarum filij dom-

promeriale de us
 in adducto uo
 sunt quid fr
 aut Eras: cen: 9
 Ch: 1:

In Theo-
 logistas q
 humanas
 traditio =
 nes docēt

fuit rem
 nupedi
 in d. ing
 reabilis

6

WAAROMMIA TEM
1613

AD PAVLINAM PHILOSOPHIAM

Matth 3

Erinam: inquit, Hic est filius meus dilectus, in quo mihi coplacui, IPSVM AVDITE, cur sacrosanctā philosophiam maximi hoies tam studiose literis mandarent? Et doctrinā suam cū tantū uelit fieri cœlestis pater, quid hominū nostrā iactamus somnia? quid ἀλασκόπων philosophiam NVGAVM REGNV M, uitæ formā apellamus? Quin uidemus, quā insanis Philosophi dogmaticis cœcitate suam testati sint, dum in peruestiganda rerū natura nusquā non herent, nusquā non hallucinantur, dum, de bonoru ac malorum finibus disceptant: ubi hic uoluptatem, ille indolentiam, hic εὐθυμίαν, ille gloriam, Stoicus falso nomine uirtutem, Peripateticus multo ineptius Socratis uirtutis usum, adserit. Videbat ipse Socrates, non de Philosophia esse certi quicquam in uniuerso philosophiæ genere, cum sapientiam suam uocaret ἀμφοιβήτην σίμωμ ομάρ. At hominum λογολεθχέιας, etiam diuinis literis nostrorū temporum Theologi prætulere, quibus debemus, ut nihil hoc tempore sint Christianæ literæ, nisi maliciæ quædam fallacis loquelæ, ut ille apud Ciceronem ait. Ad eod, quod doctrinæ genus diuinitus ad corrigendas, confirmandas, consolandasq; hominū mentes proditum est,

Philoso=
phia reg=
num nu=
garum.

M: Tally libro 1° de de fi: homo vn de maloru dicitur hoc uero Phidias fuit uideri fuit huiusmodi dicitur

accipit in 2° Dubi to Melbero de a quo biteris Con uincio

finc
rū Soph
parte e
garum
interc
portus
quis n
sols m
nidem i
scitens
ter i ad
luc leg
rorum
suu
Iouis
m cul
ill, ne
morem
quis
Christi
toris su
tot reg
cro no
sam neg
Quel Mones I
vna est de fi
vobis in: 1 de

ADHORTATIO.

frivola, addo etiam indocta loquacium & impio
 rū Sophistarū ^{ἱεροψυχίας} ἱεροψυχίας magna ex
 parte extinxere. Vel cōtemni poterat, si quid vul
 garium artium interijisset, uerū eam disciplinam
 intercidere, quae una est periclitantium animorū
 portus & asyllum, adflicta conscientiae solatium,
 quis nō deplorat? Et his literis an iquatius, quibus
 solis muniri Christianae res solebant, quam tyrannidem
 in omnes hominū ordines Satan exerceat
 sciens, etiam dicere horreo. Quondam pruden
 ter i administrandis ciuitatibus cauebatur, ne pub
 licae leges ignorarentur, nisi quis eueas decem uir
 rorum urbis Romae tabulas, Aut ligneos Atheniensium
 sum ^{ἄλογα} ἀλόγα, nescit. Et sapientissimus Rex Minos,
 Iouis ut ferunt ^{ἄλογα} ἀλόγα, quotannis leges suas ari
 insculptas ter circumferri per omnem Cretam uo
 luit, ne non essent & uulgo notissimae. Quid me
 morem, quantum ^{liberius} opere, philosophi dogmatis, suae
 quisq; factionis, ediscendis impendant? Pudeat
 Christianos quibus solis & dei & patris, & serua
 toris sui salutaria placita fere ignorantur. Et qui
 tot regis nostri insignibus, nobis placemus, laud
 cro ^{ἱεροψυχίας} ἱεροψυχίας, item sacro pane, illud ip
 sum negligimus, per quod unū proxime ad ipsū

αἰσῶν
 οὐδὲ τὰ
 βιβλία, οὐκ
 ἀλλοίωται
 οὐδὲ
 ἀλλοίωται
 οὐδὲ
 ἀλλοίωται

Ab ho
 nesto.
 Decem viri &
 decem uel
 ab ip
 vel in
 proposu
 de his not
 de
 ab
 in: 3 mendis

Quod Minos Iouis consilio in Arundis legibus
 usus est, & se eiq; filios summabant antea
 Valerij lib. 1 de summo religio

AD PAULINAM PHILOSOPHIAM

ædi potest. Siquidē sermo maximi patris CHRIS
TUS est, nō alia ratione CHRISTVM certū
us expresserint animi nostri, quā sacre doctri
ne studio, in qua illius uelut i speculo relucet ima
go. Carnem æternus dei sermo induit, ut et nos si
gnificaret diuini sermōis cōmercio a p̄o ad eouo dai.
Id quod elegans quidā, et pius nascentis ecclesie
Theologus testatur, inquit, nos sermone uerita
tis genitos esse, ut essemus primitia creaturarum.
Quod si Christianarū mentiū aliū est Euāgelica
doctrina, quæ uisana, quæ impietas est hominum
figmēta præferre? Et in sacris uel maxime necessa
riis sunt ad formandū animum PAULI cōmenta
rii: Nam cū alia uolumina leges præscribant, alia
rerū gestarum Historiā narrent, PAVLVS noster
methodica quadam disputatione eos locos perse
quitur, citra quos nō admodū p̄suerit leges didi
cisse: Nec p̄phetarū uaticiniā, nec Euāgelicæ histo
rie adri possunt, nisi huius cōmētarios, ceu amnē
comitē ad mare, methodi uice, sequaris. Nam, cū in
tractanda hoīs natura, tyrannide peccati, legis re
farrago gno, absolutæ uirtutis origine, ac p̄pagatione, sa
Pauline cramentis, cōsistat rerū theologicarū summa, unice
doctrinæ Paulus hos locos palā ob oculos mortalū posuit.

αὐτοῦ Δεφιο
αὐτοῦ Δεφιος
Δεφιαὶ οὗτ
υἱοῦ αὐτοῦ
αὐτοῦ Νάγι
αὐτοῦ

Πρόθεσι
Comentarii libri
in quibus summa
rerū gestarum

Plurimum probum
in Pempto 1o Benti
q rem quodæ p̄fimo
ingunt, is quoniam
Tamen
Iheut
macti
est

Breiter
CHR
LVM
CHRIS
ipso g
ficia, qu
deus eff
tis auct
nescioq
mum deu
magistro
mans eor
quid bre
quere, q
didiceris
frante,
de pecc
nis, de li
egit, qua
petar a Lu
sublima
los desige
uel à lim
das, et cō
impudēt

ADHORTATIO.

Breuit^{er}, redemptionis nostræ gratiam, adeoq;
 CHRISTVM ipsum ignorare^{mus}mus, si PAV=
 LV M orbi terrarum deus inuidisset. Neq; enim
 CHRISTVM nouisse, est historiam rerum ab
 ipso gestarum tenere, sed agnoscere ingentia bene
 ficia, quæ per ipsum in orbem terrarū Opt. Max.
 deus effudit: Spiritum scilicet, & absolutæ uirtu=
 tis auctorem, & arrabonem gratiæ, quæ antehac
 nesciebat mortalitas. Frustra diuinis legibus ani=
 mum deuoueris, nisi CHRISTVM esse, Paulo
 magistro, scias eum, à quo spiritus petendus sit. a=
 mans eorum quæ lege iubentur: deinde & qui, si
 quid præter legem, ut imbecillitas humana, deli=
 queris, ignoscat. Frustra item Euangelicã historiã
 didiceris, nisi historiæ scopos, & usum, illo mon=
 strante, obseruaueris. Vbi de legis abrogatione,
 de peccato, de carne, de spiritu, de filijs adoptio=
 nis, de libertate, de seruitute differit, quid aliud
 agit, quàm ut, ceu methodo quadã, uniuersæ scri
 pturæ lumē adferat? Omitto quæ mysteria, quàm
 sublimia doceat, ubi cœperis in eum attentius ocu=
 los defigere. Satis amplū enim fructum feceris, si
 uel à limine salutaueris. Nam, quod ad confirmã
 das, & cōsolandas cōscientias attinet, nemo Pau=
 lus

Christi
notæ

Spiritus est melior
& causa & ratio
vix huius

Fructus
Paulinæ
doctrinæ.

Occupatio

moderata
de uis
opum
impudens

8

AD PAVLINAM PHILOSOPHIAM

lo, mea quidem sententia, praefredus est. Summa
 cura esto, ut in hoc discas, quod habeas vitae formam
 ac regulam. Etenim, si discendi, et litigandi gra-
 tia didiceris, uide quam facias atrocem sanctissimo
 iuro iniuriam, qui pacis adsertore, praecoe CHRI-
 scenici STI, qui solus uera pax est, tam foede abuteris.
 theologi. Nam quod quidam Theologica ad scenam, ad uul-
 gis plausum comparant, deplorandum magis quam
 insectandum est. Iam et ex PAVLO cognoscere
 licebit, qui fructus longe pulcherrimus est, inter
 Christianam doctrinam, et philosophiam proprie
 quid intersit, quod ut adprime necessarium est cog-
 noscere quotquot in philosophicis studiis uersan-
 tur, ita neglectum uideo a scholasticis doctoribus in
 uniuersum, qui et Theologia nobis non aliud fecere
 quam illam Graeciae hircissantem animum, philosophiam.
 De quo discrimine ipse quidem hoc loco dicerem,
 nisi dehortaretur argumenti difficultas. Verum,
 hoc uelut omnibus Christianis mentibus persuasum,
 prorsus aliud esse Christianismum, quam uel philo-
 sophiam, uel nostrorum hominum Theologiam. Alia ad
 uirtutem uia est, alius bonorum finis, alia hominis
 uita, quam praescribit PAVLVS, quam quae
 philosophorum scholis docetur. Miseram rem pub. Exdr

De Ann Philoso-
 phiā γρα-
 φία ἢ κα-
 τὰ πείρα.

Hoc uelut omnibus Christianis
 mentibus persuasum, prorsus
 aliud esse Christianismum, quam
 uel philosophiam, uel nostrorum
 hominum Theologiam.

In opere ut
 prorsus consuevit
 pacem reddat.

Christi
 deus
 mo
 cit. Qu
 insans
 becul
 tereo, q
 nu or d
 matron
 sacris ser
 eat, quod
 peanti
 ab eo re
 lucida,
 quide
 ciat. Per
 mi ten
 a no po
 met lege
 Sollicit
 ne fren
 CHRI
 ru am
 Neg, ill
 Inuenc
 mptis a q
 & rborat

ADHORTATIO.

Christianam, quæ ipsa sui oblita, in alienas scholas
 derisus est, imò, quæ iuxta scripturam, contuber-
 nio ^{phos. & s. v. l. d. t.} Moabitidu alienâ linguâ, oblita patriæ, didi-
 cit. Quâ calamitatē non video cui debeamus, nisi ^{Mark in quibusdam}
 insans istis Magistris nostris, qui se imperitæ ple-
 becule, ementito doctrinæ titulo, uenditant. Præ-
 tereo, quàm adcurate formet PAVLVS, oēs homi-
 nū ordines, principes, Episcopos, iuuenes, senes, ^{in seculo degente}
 matronas: Nā hæc fortasse cōmunia habet cū alijs ^{perferri}
 sacris scriptoribus. Hanc sibi laudē proprie uindictæ ^{ad verrem sent}
 cat, quòd gratiæ originē ac propagationē, adeoq; ^{ad personam & quæst}
 peccati & legis vim excussit, quos potissimū locos ^{in robusto hoc dia}
 ab eo requires. Atq; hæc oīa, quæ grauē, quàm di-
 lucida, q̄eleganti oratione persequitur. Breuiter ^{Actian vix sub}
 quidē, sed ita ut nihil desit, ut nusquā non satisfā-
 ciat. Periculis orationē auunt solitā in auditorū ani-
 mis tenaces quosdā aculeos relinquere. Huius di-
 ci nō potest, ut fleat, ut uerset, ut rapiat, ut inflā-
 met legentis animū. Dolet cōscientiā, cōsolatur,
 sollicitat cupiditas uenialis, uocat in uiam, retinet
 ne frena laxes ægrescenti aīo, illū ipsum ostentat
 CHRISTVM, q̄ seruet: Deniq; quicqd morbo
 rū aīm fatigat, ab hoc pete presentaneū remediū.
 Neq; ulla tā efficax Panacæa est, q̄ Paulina oratio.

Oratio
 per
 & ceterum
 dicitur

Mark in quibusdam
 Serpente hoc &
 phos. & s. v. l. d. t.
 Sogha de quibz
 dicit Paulus (Co.)
 p. d. S. p. d. l. p. d.
 in seculo degente
 perferri
 ad verrem sent
 ad personam & quæst
 in robusto hoc dia
 Actian vix sub
 ueritudo
 De q̄ confute
 plur: in v. v.
 sig. & v. v. l.
 h. 8 m. d. e
 in eloquent

Panaces nre: plimo ipō nre omi morborū diuolua pro
 mutit a quo delinuit Panacea Sic Virg: Ambrosias succo
 & Morphor Panacea

AD PAVLINAM PHILOSOPHIAM

De Moly vide
ph: h: 29 m: 4
& 9

nūllū aduersus ueneficia tā salutare Moly, quā
Epoda aduersus animi morbos PAVLI doctrina. Plato =
Socratica. nicum Charmiden morbo, nescio quo, leuaturus

Epoda in Incantato
2 pro dos Incantato

Socrates, duplex indicat remedium: & radicula
quandam & incantamentū, censetq; parum pro
futuram radiculam citra incantamentum, seu, ut
Platonico utar uerbo, citra epoden. porrò, radi-
culam interpretatur temperantiam, epoden phi-
losophicā doctrinam, sine qua, quācumq; uite ra-
tionem inuas, incertā & instabile n putat futurā.

Quanto amplius pretiū per e facturus es, si mor-
bis animi medicaturus, PAVLI doctrina utare,
tantò quibusuis epodis efficaciore, quanto diuini
spiritus uis, humanis prestat omnibus. Sunt animi
morbi, tum carnis cupiditas, tum male conscie mē-
tis pauor, quibus, quando nemo, ut Paulus, mede-
tur, non est cur alterius desideres epodas. Nam,
seuientem cupiditatē, alij per leges cohercere stu-

Ecce q morbi
numm

Paul⁹ uni dent: Hic CHRISTVM illum nostrū exhibet
cus male qui in hoc carnem induit, ut expiaret: Neq; præci-
pit modo imperandū animo, sed eum ostendit, qui
tis conso uires ad lat periclitanti. Iam uero uel unum pro-
lator. fer qui docuerit, quomodo male consciam mentē,
ed quod plurimū in rebus Christianis refert, conso

leris. No
scenit
la mib
futurus
manis d
ctae men
scholici
tiam pr
est cerne
can. in sa
bus rugis
constituti
Pontificu
Quod ge
pides qu
bone deu
scholica
censura. P
rati, Paul
est nobis
ane uite
um tum d
te. Eter
quius, m
qua cellu
Apoc. 11
et in meli
vni d. vici

ADHORTATIO.

leris. Non nego esse locos, quibus adstrictam con-
 scientiam consolers, ^{scripsit} et in reliquis scripturae uo-
 luminibus, sed sub obscuris, ^{locos} & quorū nullus usus
 futurus erat, nisi à PAVLO illustrati essent: In hu-
 manis doctrinis nego esse in uniuersum, qui sau-
 cia menti mederi possit. Imò, quid agunt aliud
 scholici doctorculi, quàm ut adstrictam conscien-
 tiam prorsus excarnificent & ehecent? id quod
 est cernere in formulis casuum, summis, ^{ca} quas uo-
 cant, in satisfactionum aduersarijs, & nescio que-
 bus nugis alijs: Sanciant & male sanæ Pontificum
 constitutiones, ut iures uerius sanguine scriptas
 Pontificum, quàm Draconis Atheniensis, leges.
 Quod genus doctorum apte uocat Hieremias As-
 pides quæ nullo carmine unci queant. Quinquã
 bone deus, nusquam meliorem nauasse operam sibi
 scholice Theologia uidetur, quàm in conscientie
 censura. Proinde, iuuenes CHRISTO in augu-
 rati, Paulinæ Philosophiæ anios addicite, nisi nõ
 est uobis salus uestra cura: Hinc formam Christi-
 anæ uitæ, hinc animorū solatia, hinc rerum omni-
 um tum diuinarū, tum humanarū iudicium peti-
 te. Etenim, iuuentutem in primis refert, nihil anti-
 quius, nihil prius ducere Christiana disciplina, è
 qua celi uaticinū feliciter transigenda uitæ, pareat.

Abiectio

Demades hic iura
 est de Draconis
 uigilantia quo
 videtur phariseus
 in uita solens

Peroratio.

Vitam tamen
 ligere

Apus ni: serpenti genus ista in Aphrodisia cum istas ueteres
 est dicitur ut patet in Dorotheo, 32 fel draconum uim
 iorem & uentrem apertum infamabile

AD PAVLINAM PHILOSOPHIAM

Neque enim fieri potest ut probe instituas vitam, ut feliciter transigas, nisi Paulinis adiutus literis, aduersum insidias pertinacissimorum hostium Satanae et carnis. Reliquas artes omnes uel continere licet: Paulina, nisi spem omnem salutis abieceris, negligere non possunt. Et Episcopus admi decebat, ut haec teneret, non modo qui studiosi uocatur, sed plane uniuersum Christianum uulgus. Decebat Academicas nihil maiore cura ac studio docere, quam hoc genus pias literas, quas barbara et confusanea disciplina philosophia isti ementito titulo uocat: sordensibus interitibus, et sordida quadam philosophiae amula. Theologia, maiores nostri mutauerunt, et uocauerunt, si dijs placet, Χριστιανική. Ipse magno animi dolore, nihil aliud uideo Academicas esse, quam templea Tophet, et funestam filiorum Ennon uallē. Nempe, exultatibus Christianis literis. Habuerunt Athenae ex Ariopago, habuit Sparta paedonimos, qui adulescentiam optimis quibusque modis formabant. Et hi quanto felicius Ethnici iuuentutē erudiere, quam nostrorum temporum Academicae? Quin uos ipsi, studio si iuuenes rem capebite, fauebit ita conatibus uestris, ut etati, caelestis spiritus: et Christum nusquam euidentius expressum, quam Paulinis literis, asistendo contēplamini. Nullus deo gratior cultus, nul

Eccle. xxiij
17

Academice.

Contra Academicas

Locus est ex Hieronimo 7 ca: ubi dicitur circa Ennonem Edipsum esse templum Tophet, et quod sit in ualle Ennon, ut uenerunt filii, et filias suas agnos

ubi uult
en agit
Athens
enches ex
crebr
de uult
ziquis
le: z.

ADHORTATIO,

^{est}
 Tu magis p̄u exemplū, quā in pias literas uelle
 transformari, Et res ipsa semel tentata, suis uos il-
 lecebris ita capiet, ut deserere nō libeat. Nā cum
 per sese bonarū rerū cognitio iucunda sit, Christi
 anarū etiā salutaris est, ut nihil dubitē multis nō
 minibus iucundissimū fore Pauli studiū, ubi semel

De susp̄hena
 ut cyphara
 sic Cicero
 in 5to Inven
 Anax Agor
 hese uerū
 que ueritatē
 quon in
 dunt m̄tes
 peruenit
 exoribz
 quēuimz
 carumferaz
 p̄uz sub
 vult, p̄
 ubiuz
 ant
 factū ant
 canz ant
 tro colū
 uoles h̄re
 de Immanz
 Sa: 15 qui
 Inystricou
 Mō Asere
 b̄z, Accoz
 Quid uerū
 Voloz. &c

delibaueritis. Fama ē, Aegyptios gentē sine exem-
 plo supstitiosā, nouo quotanis uere legū ac litera-
 rū suarū auctori Mercurio quondā solēne sacrū
 fecisse, multitudinē undiq; cōfluentē publica epu-
 latioe, melle ficūq; operatā. Sacri uetustatē ritus
 arguit: Nā & aureo illo, qd̄ uocat. seculo, publica
 fere conuiuia, sacrificia fuere, & opimæ deorū ho-
 stie mel ac ficus, quorū usum deinde & in πειλα-
 vois mansisse tradūt. Inter epulandū late uoces
 iactari solite, & quasi Pæan quidā Mercurio can-
 tari, neitiqum in conditū carmen γλυκὺ ἢ ἀλὴ
 θεῖα, Qua uoce haud obscure declarauit Aegyp-
 tus, quā grato pectore Mercurij leges & institū-
 ta cōplexa fuerit. Eodem pæane magna mihi spes
 est, PAVLI doctrinā uos, ubi degustaueritis, ce-
 leberratos. Cui enim iustus, quā qui Christiana,
 eademq; optime & gratiosissime docet, decanta-
 ri queat hic hymnus, γλυκὺ ἢ ἀλὴ θεῖα.

FINIS.

Basilicæ apud Adamū Petri.